

تولید صادرات محور در اقتصاد مقاومتی ج.ا.ایران

نویسندگان:

فیصلی مرداسی

اله مراد سیب

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

تهران - ۱۳۹۸

سرشناسه	مرداسی، فیصل، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	تولید صادرات محور در اقتصاد مقاومتی ج.۱ ایران/ نویسندگان فیصل مرداسی، الهمرادی سیف
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۱۹۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۲۴۸-۰۵۲-۷
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	صادرات -- ایران -- برنامه ریزی
موضوع	Exports -- Iran -- Planning
موضوع	صادرات و واردات -- ایران -- توسعه و ترویج
موضوع	Foreign trade promotion -- Iran
موضوع	صادرات -- ایران -- سیاست دولت
موضوع	Exports -- Iran -- Government policy
شناسه افزوده	دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی
رده بندی کنگره	F ۳۷۷۰/۱
رده بندی دیویی	۳۸۰/۶۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۹۲۵۰۰۱

تولید صادرات محور در اقتصاد مقاومتی ج.۱ ایران

نویسندگان: فیصل مرداسی و اله مراد سیف

ویراستار ادبی: رضا فضلی

ناظر ویراستار: مرتضی چشمه نور

صفحه آرا: رضا فضلی

طراح جلد: زهرا مهدوی

نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۸

ناشر: انتشارات دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۶۰۰۰۰ ریال

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

نشانی انتشارات: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام،

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

نشانی اینترنتی: www.sndu.ac.ir

تلفن: ۲۲۹۷۰۳۴۳

سخن ناشر

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی با هدف نهادینه سازی مرجعیت علمی در توسعه مفاهیم، گفتمان و تفکر راهبردی در کشور و بهره گیری از بنیان ها و نظریه های بومی، در صدد تدوین و ارائه راهبردهای تعالی بخش، علمی و تخصصی می باشد.

این دانشگاه و پژوهشگاه از مراکز علمی کلیدی و حساس در عرصه مسائل راهبردی است که از بدو تشکیل و در دگردیسی و بازطراحی سازمانی پس از انقلاب شکوهمند اسلامی به منظور کادر سازی در تراز انقلاب اسلامی در سطوح مدیران عالی کشوری و لشکری، کلف بوده و وظیفه خطیر خود در جهت تربیت و آموزش فرماندهان و مدیران عالی رتبه کشور را سرلوحه تمامی برنامه ها قرار داده است.

اهمیت این امر هنگامی نمود بیشتری می نماید که نگاهی ژرف و آینده پژوهانه به پیرامون کشور، منطقه و جهان داشته باشیم؛ چراکه با ظهور تهدیدات نوین در عرصه بین الملل، لزوم داشتن چنین کابونی برای به هنگام نگاه داشتن مدیران عالی و فرماندهان نظامی کاملاً ملموس خواهد بود. از سوی دیگر چشم انداز ایجاد تمدنی بزرگ موجب می شود تا این تلاش و تعهد سبب تخریب سازمان هایی گردد که برای پیروی از این هدف متعالی و ایجاد تحول در برنامه ها و فعالیت های خود نیازمند راهبردهای تخصصی و علمی منبعث از گفتمان و تفکر راهبردی این دانشگاه و پژوهشگاه باشند. با نگرش به این رویکرد و اهمیت موضوع، نیروم بولد و توزیع ادبیات راهبردی در این دانشگاه که ماحصل تلاش اساتید و فرهیختگان متخصص در علوم دفاعی راهبردی و دانش آموختگان است، نمایان می گردد.

در این راستا مرکز انتشارات راهبردی دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی در سه حوزه مدیریت راهبردی، دفاع ملی و امنیت ملی با اهتمام به برنامه ها و در چارچوب اهداف و مفاهیم عالیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تدبیر رهبر معظم رهبری و فرماندهی کل قوا حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی)، سعی

فهرست مطالب

۱۱	پیش گفتار.....
۱۵	مقدمه.....
۱۷	فصل اول: رقابت پذیری در دیدگاه های نظری و مکاتب اقتصادی.....
۱۸	مفهوم رقابت به لحاظ نظری.....
۲۰	تعاریف مختلف رقابت.....
۲۳	نگاهی تاریخی به نظریه های مختلف مکاتب اقتصادی.....
۲۳	نظریه های سنتی تولید با مزیت رقابتی.....
۲۵	نظریه های رقابت پذیری و مزیت رقابتی (۱۹۹۰).....
۲۶	دیدگاه های نظری رقابت پذیری و توان رقابتی.....
۲۸	رویکردهای مختلف به رقابت پذیری در سطح بنگاه/صنعت.....
۳۰	رویکردهای مختلف به رقابت پذیری در سطح ملی.....
۳۴	جمع بندی و نتیجه گیری.....
۳۷	فصل دوم: بررسی وضعیت اقتصادی ایران.....
۳۹	نقاط قوت و ظرفیت های اقتصاد ایران.....
۴۱	نقاط ضعف اقتصاد ایران.....
۴۵	چالش های تولید ملی.....
۵۲	کیفیت آموزش مقدماتی و بهداشت.....
۵۴	کمیت و کیفیت تقاضای داخلی.....
۵۵	سهام عوامل محدودکننده ایجاد کسب و کار در ایران.....
۵۶	جمع بندی و نتیجه گیری.....
۵۹	فصل سوم: اقتصاد مقاومتی.....
۶۱	اقتصاد مقاومتی در ادبیات جهانی.....
۶۲	خطر (ریسک).....
۶۳	ارتباط رشد و تاب آوری اقتصادی.....
۶۵	راهبردهای تاب آوری اقتصادی.....
۶۷	محورهای چهارگانه تاب آوری اقتصادی.....
۷۰	اقتصاد مقاومتی در ادبیات بومی.....
۷۱	دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در رابطه با اقتصاد مقاومتی.....
۷۴	الزامات ساختاری اقتصاد مقاومتی در اندیشه مقام معظم رهبری (مدظله العالی).....

۷۷	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۷۹	فصل چهارم: چالش‌ها و فرصت‌های فرا روی صادرات جمهوری اسلامی ایران
۸۰	تحلیل تجارت خارجی
۸۶	ظرفیت‌ها و فرصت‌ها
۸۸	چالش‌ها و تهدیدات
۹۱	مهم‌ترین شرکای تجاری همسایه ایران
۹۲	نگاهی به تجارت خارجی افغانستان
۹۴	نگاهی به تجارت خارجی عراق
۹۹	نگاهی به تجارت خارجی ترکیه
۱۰۴	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۰۹	فصل پنجم: الگوی تولید صادرات محور با رویکرد اقتصاد مقاومتی
۱۱۰	الزامات پایه و تولید صادرات محور با رویکرد اقتصاد مقاومتی
۱۱۷	الزامات کارایی و تولید صادرات محور با رویکرد اقتصاد مقاومتی
۱۲۸	الزامات اثربخشی و تولید صادرات محور با رویکرد اقتصاد مقاومتی
۱۳۱	چارچوب مفهومی
۱۳۴	پیاده‌سازی الگو
۱۴۰	پیاده‌سازی الگوی مفهومی
۱۴۱	مدل تحلیلی
۱۴۳	خلاصه و نتیجه‌گیری
۱۵۴	خلاصه و جمع‌بندی
۱۶۹	توصیه‌ها و راهکارهای سیاستی
۱۷۵	پیشنهادات برای رفع مشکلات نهادهای اقتصاد ایران
۱۷۹	منابع و مأخذ